

РОЗДІЛ 2

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сергій Шаров

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних наук,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

ЗМІШАНЕ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) вплинув на процеси модернізації змісту освіти та форми організації освітнього процесу. На сьогодні успішно використовуються змішана та дистанційна форма навчання, а також онлайн освіта як альтернативна форма отримання нових компетентностей упродовж життя. Кожна з вищенаведених форм має свої особливості, що зумовлено використаними технологіями, можливостями закладу вищої освіти та освітньою метою.

Так, перевагою змішаної форми навчання є можливість поєднання потужних можливостей ІКТ та аудиторної форми навчання, використання електронних навчальних матеріалів та мультимедіа [5, с. 300], проведення комп'ютерного тестування. Під час змішаної форми навчання легкі завдання виконується в дистанційному форматі, а найбільш важкі питання розглядаються під час аудиторних занять. Зазначені переваги надають можливість інтенсифікувати роботу здобувачів вищої освіти, сформувати в них компетентності з інформаційних технологій, розширити можливості для навчання та комунікації [3, с. 143].

Головною перевагою дистанційної форми навчання є можливість забезпечення неперервного освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях, коли у здобувачів вищої немає можливості відвідувати заняття в аудиторії [1, с. 83]. Її можна вважати освітньою технологією, яка передбачає мінімізацію аудиторної взаємодії між учасниками освітнього процесу при одночасному збільшенні частки самостійної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти [2, с 79].

Дистанційне навчання передбачає організацію освітнього процесу в онлайн режимі без безпосереднього контакту викладача та здобувачів вищої освіти. З цією метою використовуються різноманітні платформи управління навчанням (Google Classroom, Moodle та ін.), засоби забезпечення зворотного зв'язку (Viber, Telegram та ін.), програмні ресурси для відео конференцій (Zoom, Skype, Google Meet та ін.).

Зазвичай використання конкретної системи управління навчанням регламентується у відповідних наказах та розпорядженнях на рівні закладу вищої освіти. Щодо обміну повідомленнями та організації відеоконференцій, то вибір

конкретного програмного засобу або електронного сервісу залежить від бажання здобувачів вищої освіти та викладачів.

Особливо актуальною дистанційна освіта стала останнім часом, що характеризується продовженням пандемії COVID-19 та війною в Україні. Унаслідок повномасштабного вторгнення частина українських закладів вищої освіти, у тому числі ТДАТУ імені Дмитра Моторного, змушені були переєструватися на підконтрольній території та здійснювати освітній процес у змішаному, а за неможливістю в дистанційному режимі.

Для забезпечення дистанційної форми навчання в ТДАТУ імені Дмитра Моторного використовується Освітній портал. Це освітня платформа, яка дозволяє всім зареєстрованим користувачам працювати з навчальними матеріалами, спілкуватися між собою, проходити комп'ютерний контроль знань та ін. Реєстрація на порталі здійснюється перед початком навчального року після узгодження списку здобувачів освіти та викладачів. Після надання доступу викладачі заповнюють портал освітнім контентом з кожної дисципліни. Відповідно, кожна дисципліна містить теоретичний навчальний матеріал, завдання до лабораторних та практичних занять, матеріал для самостійної роботи, блок контролю, що складається із завдань до поточного та семестрового контролів.

Після авторизації здобувач вищої освіти потрапляє на персональну сторінку, яка містить всі дисципліни, що викладаються у цьому навчальному році на цій спеціальності. До кожної лабораторної, практичної роботи та лекційного матеріалу здобувачам надаються тестові завдання, метою яких є перевірка засвоєння поточного матеріалу. Крім того, наступне завдання здобувач освіти зможе пройти лише у випадку успішного проходження тестового контролю до попереднього завдання. Таким чином забезпечується послідовність викладу навчального матеріалу.

Зазначимо, що робота в дистанційному та змішаному форматах передбачає наявність у здобувачів вищої освіти та викладачів розвиненої інформаційної культури та їх готовність до проведення занять у такій формі. Крім того, важливого значення набуває комунікація, яка вважається одним із основних факторів успішної організації освітнього процесу [4, с. 1883]. Важлива роль в організації дистанційного навчання в університеті належить адміністрації та відповідним відділам, які готують документи, здійснюють моніторинг, вносять відповідні корективи графік навчального процесу.

Заклад вищої освіти повинен мати відповідне програмне забезпечення та технічне оснащення. Це стосується систем управління навчанням, корпоративних засобів зв'язку тощо. З іншого боку, здобувачі освіти теж повинні мати доступ до мережі Internet, що в сучасних умовах не завжди вдається реалізувати у повному обсязі.

Отже, дистанційна форма навчання є необхідним кроком на шляху безперервної організації освітнього процесу в умовах воєнного стану. У ТДАТУ імені Дмитра Моторного для забезпечення дистанційної форми навчання використовується Освітній портал, який має всі необхідні компоненти для забезпечення якісного навчання в онлайн-форматі.

Список використаних джерел

1. Лісецька І. С. Дистанційна форма навчання студентів-медиків як виклик сьогодення. *Современная педиатрия. Украина*. 2020. № 7(111). С. 81–86.
2. Наливайко О. О. Дистанційне навчання: сутність та особливості. *Педагогічний альманах*. 2017. № 36. С. 75–81.
3. Ткачук Г. Змішане навчання та особливості використання ротаційної моделі у навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*. 2017. № 4(33). С. 143–156.
4. Lestari A. S. B. et al. Covid -19 : The Effects of Distance Learning in Indonesia based on a Commognitive Perspective. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology*. 2021. vol. 15, no. 3. PP. 1883–1888.
5. Sharov S., Sharova T., Gladkykh H. Blended learning: modern educational trend in Ukraine. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал. 2021. № 1(105). PP. 295–305.

Ольга Фаст

*кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради*

ДІАЛОГІЗАЦІЯ НАУКОВОГО КЕРІВНИЦТВА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

В останні роки академічна недоброчесність стала розглядатися як визначальна проблема у глобальному освітньому просторі (Sheard et al., 2018) [17]. Академічна нечесність стосується поведінки, спрямованої на надання або отримання інформації від інших, використання несанкціонованих матеріалів та обхід санкціонованого процесу оцінювання в академічному контексті [5]. Sefcik et al. (2019) наголошують на «зростаючому глобальному визнанні важливості академічної доброчесності» та вимозі закладів вищої освіти «подвоїти зусилля для вирішення питань академічної доброчесності» [16].

У закладах вищої освіти дотримання основ академічної чесності має стати складеною інституційною політикою (Artyukhov and Liuta, 2017). Bretag (2018) зазначає, що академічна доброчесність – це набагато більше, ніж «студентське питання», і вимагає прихильності всіх зацікавлених сторін в академічній спільноті [3]. Таким чином, питання формування академічної доброчесності стосується усіх рівнів освіти та усіх структур.

Але особливої уваги заслуговує питання порушення академічної недоброчесності у науковій діяльності. Як свідчать статистичні дослідження, плагіат є найбільш поширеним порушенням академічної недоброчесності у науковій діяльності. Дані опитувань (Огляд ОЕСР на тему доброчесності в освіті: Україна, 2017) свідчать, що